

המחלקה לפילוסופיה: קורסים לשנת הלימודים תשפ"א

שימו לב: ייתכנו שינויים!

שם הקורס	תיאור הקורס
<p>31105: מבוא ללוגיקה פרופ' יובל דולב הרצאה</p>	<p>במסגרת הקורס נתוודע אל היסודות של תורת ההגיון הפורמלית ונדון במקומה של הלוגיקה בפילוסופיה של המאה ה 20. בחלקו הראשון של הקורס נתמקד במושגי יסוד כגון טיעון, טענה, תקפות ואמת. נברר את ההבדל בין היקש אינדוקטיבי והיקש דדוקטיבי ונעסוק בקצרה בטעויות לא פורמאליות. בהמשך נכיר לעומק את הדדוקציה הטבעית, גם במסגרת תחשיב הפסוקים וגם במסגרת תחשיב היחסים. בחלקו השני של הקורס נטעם מנושאים מתקדמים יותר כגון תורת הקבוצות, אקסיומטיזציה, משפטי שלמות ומשפטי אי-שלמות. במהלך הקורס נדון בשאלת היחס שבין מערכות פורמליות והשפה הטבעית, ובסוגיות הנוגעות לקשר שבין השפה הטבעית והעולם.</p>
<p>31101: מבוא לפילוסופיה פרופ' נעם זהר הרצאה</p>	<p>מטרת הקורס לאפשר הכרות ראשונית עם השיח והמחשבה הפילוסופיים לענפיהם. נתמקד בשאלה מוסרית-פוליטית וניווכח כיצד, לשם התמודדות אחראית עם השאלה, אנו נזקקים לכלים פילוסופיים מגוונים. במהלך הקורס נעיין בקטעים קצרים הנטולים מקשת רחבה של הוגים, ונתרגל ניסוח של שאלות פילוסופיות והתוויית הדרך למציאת מענה.</p>
<p>31487: מבוא לפילוסופיה של המוסר ד"ר אפרת רם-טיקטין הרצאה</p>	<p>במסגרת הקורס תוצגנה תיאוריות מרכזיות של המוסר החל מתקופתו של סוקרטס ועד המאה העשרים. נערוך דיון ביקורתי בתיאוריות אלו תוך הצגת נקודות החוזק והחולשה של כל אחת. כמו כן יידונו בעיות מרכזיות בפילוסופיה של המוסר כגון חולשת הרצון, דטרמיניזם ומוסר, מזל מוסרי, האם ניתן להצדיק הריגת חפים מפשע, ההבחנה בין מעשה למחדל (ובין killing ל- letting die), אי ציות אזרחי, פטרנליזם מוסרי ומוסריות חוקית ועוד. בין ההוגים שילמדו: סוקרטס, אפלטון, אריסטו, יום, קאנט, מיל, דוידסון, נייגל, נילסן, וויליאמס, הארט ואחרים.</p>
<p>31590: שיטות מחקר בפילוסופיה- סדנה לתלמידי מחקר פרופ' נעם זהר הרצאה</p>	<p>סדנה זו תוקדש לשיפור כישוריהם של משתתפה בהגדרת שאלת מחקר, במיקום השאלה במרחב השיח הפילוסופי, ובתכנונה וקידומה של אסטרטגיית חקירה נאותה. הסדנה תכלול תרגולים ודיונים בשאלות יזומות, וכן עבודה פרטנית ומשוב קבוצתי להצעות ולפרקי המחקר של המשתתפים, הן ברמת התיזה למ"א והן ברמת הדוקטורט.</p>

<p>הסדנה מיועדת לדוקטורנטים בשלב הראשון של מחקרם ולתלמידי תואר שני במסלול המחקרי. העבודה תכלול תרגול בשימוש במשאבי מידע; עיון בדבריהם של פילוסופים המוקדשים לרפלקציה על טיבה ושיטותיה של חקירה פילוסופית; הדגמות של ניסוח חקירה פילוסופית, תכנונה וקידומה; ומשוב שיטתי לטקסטים של תלמידי המחקר.</p>	
<p>היכרות עם הבעיות והשקפות היסוד של הפילוסופיה המערבית לאחר תקופת הרנסאנס. - עיון שיטתי בהגותם של דקרט, שפינוזה, לייבניץ, לוק, ברקלי, יום, וקאנט.</p>	<p>31202: תולדות הפילוסופיה החדשה ד"ר פיני איפרגן הרצאה</p>
<p>בקורס נעסוק בראשיתה של הפילוסופיה המערבית בתקופה שבין תאלס ועד אריסטו. נשאל מה היו היסודות מהן צמחה הפילוסופיה ונכיר את מגוון השאלות שהעסיקו אותה בתחילת דרכה: מהו העקרון המניע את הקוסמוס? כיצד הוא התפתח? כיצד עלינו להבין את הדברים שבו, ממה הם מורכבים ומה מניע אותם? נדון בין היתר במתח בין ריבוי ואחדות, בייתכנותו של שינוי ובניסיונות הראשונים לנתח באופן שיטתי את העולם הסובב אותנו. בנוסף נעמיק בשאלות של פוליטיקה צדק וממשל ונשאל מהם החיים שראוי לחיותם לפי הפילוסוף בן העת העתיקה. דגש מיוחד יושם על הזיקות בין התשובות שניתנו לשאלות אלו בעת העתיקה ודיונים מאוחרים יותר בפילוסופיה.</p>	<p>31102: תולדות הפילוסופיה העתיקה ד"ר תמר לבנון הרצאה</p>
<p>אנרי ברגסון היה פילוסוף צרפתי וזוכה פרס נובל לספרות שפעל במחצית הראשונה של המאה העשרים. השפעתו בצרפת ומחוצה לה הייתה עצומה. מאחר ומחשבתו של ברגסון אינה נענית באופן טבעי לסיווגים המקובלים בתיאור ההסטוריה של הפילוסופיה (אמפיריציזם, אידיאליזם), ברטרנד ראסל הציע לאפיינה על סמך המוטיבציה שעומדת בבסיסה: המוטיבציה המעשית ובמרכזה הרעיון של פעולה. רעיון זה, "דחף החיים" במילותיו של ברגסון, הוא המפתח להבנת הגותו על גלגוליה השונים. נכיר את התחנות בהתפתחות המחשבה של ברגסון – מביולוגיה ופסיכולוגיה, דרך תורת הכרה ומטאפיזיקה ועד למוסר ולדת. בקורס נכיר את הרעיונות המרכזים בהגותו של אנרי ברגסון ודרכם כמה מהסוגיות המעניינות בהסטוריה של הפילוסופיה. פיתוח היכולת להבין ולנתח באופן עצמאי טקסט פילוסופי.</p>	<p>31221: הפילוסופיה של אנרי ברגסון ד"ר תמר לבנון הרצאה</p>
<p>ניטשה הוא אחד מהוגי הדעות המשפיעים והמצוטטים ביותר בימינו. אך מעט תשומת לב מוסבת לעובדה שחשיבתו הרב־צדדית והבלתי עקבית לכאורה התפתחה סביב הפילוסופיה של ההיסטוריה שלו, שהיא עקבית בעיקרה וכוללת ביקורת יסודית של הנצרות ותולדות הנצרות. יתרה מזו, פילוסופיית ההיסטוריה של ניטשה,</p>	<p>31791: קריאה בניטשה: מוסר, היסטוריה ופוליטיקה</p>

<p>בעקבות מסורת נוצרית-מערבית המשתרעת מפאולוס ואוגוסטינוס עד להגל ומרקס, קשורה בהתבוננות במה שאז נקרא "השאלה היהודית". על כן, תפישתו של ניטשה את ההיסטוריה המערבית מבוססת על תפישתו את ההיסטוריה היהודית-נוצרית. ובדרך זו ניטשה העלה לדיון תאוריה מעוררת עניין של ההיסטוריה המערבית אשר, ככזאת, אפשר לקרוא כתיאוריה של חילון.</p> <p>הבעיה בהשקפתו של ניטשה על ההיסטוריה המערבית—אם בכלל מכירים בה—נעוצה בכך שהיא נתפשת כספקולטיבית ביותר. זו הנקודה שבה השוואה בינה לבין השקפתו של פרויד על ההיסטוריה היא בעלת עניין. הרבה כתבים מחקריים ופופולריים נכתבו על הקשרים הממשיים או הקשרים לכאורה בין ניטשה לבין פרויד. אך, איך שלא ייתפשו קשרים אלה, ברור כי גם פרויד התעניין ב"שאלה היהודית", ולעניין זה היתה השפעה מכרעת על התפתחות הפסיכואנליזה. לאור ספרו האחרון של פרויד, משה ומונותיאזם, נראה בבירור כי גם פרויד הציג תיאוריה לגבי ההיסטוריה המערבית שבה לדינמיקה של ההיסטוריה היהודית-נוצרית יש מקום מרכזי כמו אצל ניטשה. לכן, השוואה בין השקפותיהם של ניטשה ופרויד על ההיסטוריה והשאלה היהודית היא דרך מעוררת מחשבה להתבונן בסוגיות מרכזיות בהיסטוריה המודרנית.</p>	<p>ד"ר פיני איפרגן 01-הוצאה 02-סמינריון</p>
<p>המאה התשע-עשרה, כמאה פילוסופית, הנפתחת עם ההוצאה לאור של "הפנומנולוגיה של הרוח" של הגל (1807) ומסתיימת עם פרסום "הנה האיש" ב 1889 של ניטשה היא מאה בה הוגדרה מחדש משמעותה ומשימתה של הפילוסופיה. הקורס יבקש להתחקות אחר שלביו החשובים של תהליך מהפכני זה, זאת תוך שילוב בין תיאורם של הדמויות הפילוסופיות המרכזיות שכונו מהפכה זו ובין הנושאים שהיוו את מוקדי העניין והתוכן של אותה מהפכה. היסטוריה, פוליטיקה, דת, אסתטיקה, חיים, מדע, ומוסר, נותחו והובנו מחדש כחלק מאותה מהפכה פילוסופית על ידי דמויות מרכזיות, שמלבד הגל וניטשה כללו בין היתר את: גתה, פוירבך, קירגקור, שופנאואר, מרקס, שטרינר, אוטו באואר, בורקהרט, ואחרים. ההתחקות אחר הדמויות והתמות המרכזיות שכונו את אותה מהפכה הגותית תהיה בעיקרה פילוסופית היסטורית ומטרתה העיקרית לספק לסטודנטים את הרקע הפילוסופי-היסטורי, ההכרחי, להבנתם של זרמי המחשבה הפילוסופית במאה העשרים.</p>	<p>31729: מהגל עד ניטשה: המהפכה הפילוסופית במחשבה של המאה ה-19 ד"ר פיני איפרגן 01-הוצאה 02-סמינריון</p>
<p>הקורס יעסוק, בחלקו הראשון, באופיים של השיפוט האסתטי והשיפוט האמנותי. לאחר שנסקור את המחלוקת בין אפלטון לאריסטו לגבי אופייה וערכה של האמנות המימטית, נפנה לדון בהתגבשותה של האסתטיקה בעת החדשה. נעסוק במשנותיהם של יום, קאנט והוגים אחרים, וננתח מאפיינים כמו הנאה וטעם אסתטי, חפזת מאינטרס ומתוכן מושגי (פורמליזם אסתטי), ועוד. לאחר מכן נדון בהוגים בני המאה עשרים כדוגמת בירדסלי, דנטו, דיקי וסיבל, שניסו להתמודד עם הפערים (או הפערים-לכאורה) שנוצרו בין שיפוטי יופי לשיפוטים אמנותיים. בהקשר זה, נעסוק בסוגיות נקודתיות כמו חיוניותה של כוונת המחבר לפרשנות היצירה ולשיפוט האמנותי, ובהבדל בין זיוף למקור מנקודת מבט אסתטית-אמנותית.</p> <p>החלק השני של הקורס ידון בבעיות-משנה באסתטיקה, שרובן קשורות באופי המדיה האומנותית. נדון, ראשית, בהבדל בין טקסטים לתמונות (ציורים או צילומים), תוך סקירת משנותיהם של וולהיים, גודמן והוגים אחרים בני זמננו. שנית, נדון בשאלה מה הופך יצירה חזותית או טקסטואלית ליצירת בדיון. נסיים בדיון במספר חידות שעולות בהקשרים אמנותיים, כמו מדוע אנחנו מתנגדים לדמיין תכנים מסוימים, ומדוע אנחנו מגיבים רגשית לתכנים בדיוניים, למרות שאנחנו יודעים שהתכנים בדויים.</p>	<p>31218: מבוא לאסתטיקה ד"ר אלון חסיד הוצאה</p>

<p>לאחר הקדמה שבה תוצג המהפכה האמפיריציסטית ויובהרו מספר מושגי מפתח בתורת ההכרה, נדון בניתוח המסורתי של הכרה מוצלחת, המגולם בטענה שידיעה היא אמונה אמיתית מוצדקת. לאחר מכן נדון בבעיית גטייה כמפתח לתיאוריות ידיעה בנות-זמננו. לאחר שנדון בשלושה סוגי פתרונות לבעיית גטייה, נעבור לדון במהותה של הצדקה אפיסטמית. נציג את המוטיבציה לתיאוריות יסודניות ולתיאוריות קוהרנטיסטיות, ונדון בהמשך בתיאוריות מתקדמות כגון אפיסטמולוגיה של מידות ורליאביליזם. לסיום נדון בסוגיות-משנה כגון ההבדל בין גישה אקסטרנליסטית לאינטרנליסטית לגבי הצדקה וידיעה; סוגים של ספקנות ונגזרותיהם; בעיית הקריטריון; ועוד.</p>	<p>31208: מבוא לתורת ההכרה ד"ר אלון חסיד הרצאה</p>
<p>הקורס יפתח בסקירה קצרה של התגלגלות הבעיות הקשורות לתפיסה חושית-ויזואלית בהיסטוריה של הפילוסופיה המערבית. לאחר מכן הקורס יתמקד בבעיית התפיסה כפי שהיא נדונה בטקסטים בני זמננו, תוך קריאת פרקים מספר הלימוד של הקורס (להלן). נדון בעיקר בבעיות הקשורות בתפיסה חושית הנובעות מאפיונו של מצב תפיסתי כחוויה מנטלית-תודעתית. מחד גיסא, חוויה תפיסתית אמורה להוות "חלון" לעולם, כלומר לשקף את המציאות "כפי שהיא", באופן בלתי תלוי בסובייקט. מאידך גיסא, תיתכן חוויה תפיסתית שגויה (אשלייתית או הלوسیנטורית), וזאת מבלי שניתן יהיה לאפיינה באופן סובייקטיבי ככזו ולהבחינה מחוויה תקינה. על רקע המתח בין מאפיינים אלו, נבחן מחלוקות בין תיאורטיקנים בני-זמננו לגבי מהותה של חוויה תפיסתית ויחסיה למצבים מנטליים אחרים כמו אמונה. נדון גם בסוגיות-משנה כמו טיבו של תוכן תפיסתי וקשריו למושגים, המידה שבה תפיסה עשויה להוות הצדקה לאמונות, והאופי הפנומנולוגי הייחודי לחוויה תפיסתית.</p>	<p>31786: סוגיות בפילוסופיה של התפיסה הדרכה אישית</p>
<p>בקורס נערוך סקירה כללית של הפילוסופיה של המתמטיקה, תוך התמקדות בסוגיות האפיסטמולוגיות והאנוטולוגיות הייחודיות למתמטיקה. נכיר את הגישות המרכזיות בנוגע ליסודות המתמטיקה, לאורך הקורס נבחן את יחסי הגומלין שבין הוכחות, משפטים וראיות במתמטיקה.</p>	<p>31234: פילוסופיה של המתמטיקה פרופ' יובל דולב הרצאה</p>
<p>מוקד עיוננו בקורס זה, שיתקיים עם דגש על הדרכה אישית, הוא השאלה: מדוע, אם בכלל, מותר להשתמש בבני אדם בניסויים לצורך קידום הרפואה? אם הדבר מותר, מהם התנאים והמגבלות? נתרכז לא בפרטי ההנחיות והנהלים אלא בדיון העקרוני, בו נתמודד עם עמדותיהם האוסרניות של Hans Jonas ושל Paul Ramsey אך גם עם האתגר של קריאות לליברליזציה נוספת או אף לחובת השתתפות בניסויים (Rosamond Rhodes).</p>	<p>31224: שימוש בבני אדם: האתגר של ניסויים רפואיים פרופ' נעם זהר הדרכה אישית</p>
<p>מטרת הקורס היא להפגיש את הסטודנטים עם הממשק שבין ספרות לבין פילוסופיה. זאת באמצעות ניתוח פילוסופי של יצירות ספרותיות. הנחת המוצא של הקורס היא כי יצירות ספרותיות נושאות בחובן תכני משמעות בעלי ערך ומשקל פילוסופי. בדרך כלל עניינה של הפילוסופיה הוא בעמדות פילוסופיות ובטיעונים שבאמצעותם הן מנוסחות. הספרות נתפסת כתחום זר לחלוטין לפילוסופיה. ואולם פילוסופים שונים הסבו את תשומת הלב לחשיבותה של הספרות לשיח הפילוסופי בהיבטים רבים ומגוונים. יחד עם זאת פיתוח מתודת קריאה שבאמצעותן ניתן יהיה להפיק משמעויות פילוסופיות מיצירות ספרותיות, הוא תחום דעת ראשוני. עוסקים בו מספר מצומצם של חוקרים בעולם, ואני נמנה עליהם. במסגרת עבודותיי פיתחתי מתודת קריאה וניתוח שאותה נלמד בקורס. הקורס הוא בעיקרו קריאה טקסטואלית מורכבת</p>	<p>31291: עיון פילוסופי ביצירות ספרותיות פרופ' אבי שגיא 01-הרצאה 02-סמינריון</p>

<p>הקורס עוסק בניתוח היסטורי-תרבותי ופילוסופי של יחסי הזיקה בין שלושת המושגים: עצמיות, זהות ותרבות, מאז ראשית המחשבה הפילוסופית—אפלטון ואריסטו ועד ימינו. הקורס מצביע על כך כי בעת העתיקה מושג העצמיות – self – נתפס כיסוד אפריורי, לא תרבותי הנוצר זהה לעצמו והוא בלתי תלוי בהקשרים היסטוריים ותרבותיים. לפיכך העצמיות של האדם כמו גם זהותו הם יסודות אוניברסאליים. שינוי מגמה החל בהדרגה מאז גילוי האינדיווידואליות שמגיעה לשיאה בהגותם של הוגים כניטשה וקירקגור. הוגים אלו מסיטים את המשמעות של העצמיות דווקא אל היסוד הייחודי, המשתנה והקונטינגנטי בקיום האנושי. הם משרטטים תפיסת אדם חדשה, שבמרכזה ההנחה כי זהותו של האדם אינה נתונה והיא מכוננת על ידי פעילותו. בכך מכניסים הוגים אלו את הרכיב ההיסטורי והתרבותי. אם כי אינם מדגישים אותו בצורה מיוחדת, שכן עבורם הדגש הוא על החירות ועל הייחודיות של האני.</p> <p>לקראת סוף המאה ה-19 וראשית המאה העשרים הולכת ומתגבשת ההכרה בתפקיד של ההיסטוריה והתרבות בכינון הזהות. בנקודה זו יש תפקיד מכריע להגותם של הוגים כדילתיי, גאדמר ובימינו צ'רלס טיילור.</p>	<p>31292: עצמיות זהות ותרבות פרופ' אבי שגיא 01-הרצאה 02-סמינריון</p>
<p>תיאוריות של צדק חברתי מבקשות לתאר את ההסדרים החברתיים המאפיינים חברה צודקת. בכך הן נדרשות לספק מענה לשתי שאלות מרכזיות: הראשונה, מהי צורת החלוקה הצודקת של משאבי החברה – שוויון, קדימותנות, או מספיקותנות? השנייה, כיצד יש לזהות את היחידים שאותם מנגנוני הצדק מבקשים לפצות? שאלה זו כורכת בתוכה את הצורך לאפיין את היחיד ואת יחסיו אל הקהילה הפוליטית שלו (ואולי אף לקהילות אחרות). כמו כן היא מחייבת לדון בסוג החובות שיש לשלטון ביחסיו לנתיניו. לאחר שנדון בסוגיה של "האתיקה של החלוקה" (מענה על השאלה הראשונה), נסקור מספר זרמי מחשבה ותיאוריות מרכזיות בפילוסופיה הפוליטית בת זמננו החל מהעמדה הליברטריאנית, עבור ב"צדק כהוגנות" של ג'ון רולס, והתיאוריות שפותחו כמענה וביקורת לתורתו של רולס: הקהילייתנים, welfarism, וגישת היכולות. לבסוף, נבחן את יישומן של תיאוריות אלו במערכות בריאות וחינוך.</p>	<p>31293:אידיאלים של חלוקה ויישומם בבריאות ובחינוך ד"ר אפרת רם טיקטין 01-הרצאה 02-סמינריון</p>
<p>במסגרת הקורס נדון בהתפתחות רעיון ה"זכות" לסוגיה השונים (זכות טבעית, מוסרית, חוקית, זכויות אדם וזכויות של קהילה, וכו') והחובות שהן מטילות על האחרים. יוצגו תיאוריות מרכזיות בשיח ונדון בשאלה האם ניתן לספק הצדקה לדירוג מסוים של זכויות. כמו כן, נעסוק בשאלת תקפותם של עקרונות צדק אוניברסאליים וגבולות כיבוד שונות תרבותית.</p>	<p>31294: זכויות אדם ד"ר אפרת רם-טיקטין הרצאה</p>
<p>האם ניתן לדבר על המציאות כפי שהיא באופן בלתי תלוי מהכלים עימם אנו תופסים וממשיגים אותה? האם ניתן לדבר על העולם כפי שהוא, באופן בלתי תלוי מהאופן בו הוא נחוה? המחלוקת סביב שאלת הריאליזם הינה עתיקת יומין, אולם יש לה גלגולים שונים, חלקם פרי עבודם של פילוסופים מובילים במאה ה-20. תוך עיון ברעיונותיהם של פאטנס, גודמן, קריפקה ודאמט נבחן את ההבדל בין ריאליזם מטאפיזי וריאליזם פנימי, נעמוד על התפקיד של השפה במחלוקת, ובפרט של מושג האמת, נברר את הקשר שבין סוגיית הריאליזם ושאלות ספקניות, וננתח טענות בדבר האופן בו לשפה תפקיד מכונן ביחס למציאות. כמו כן נשאל באיזו מידה יש למדע חלק במחלוקת, ולהיפך, מה ניתן ללמוד מהמחלוקת על הטענות האונטולוגיות של המדע ועל מעמדה של האמת המדעית. לבסוף נדון בריאליזם בהקשר המוסרי.</p>	<p>31296: ריאליזם ואנטי-ריאליזם אצל הפילוסופים של סוף המאה ה-20 פרופ' יובל דולב הרצאה</p>
<p>בחלקו הראשון של הקורס נתמקד בשאלות יסוד, ובפרט בשאלת התיחום. נעסוק ביחס שבין תצפית והיפוטזה, נכיר את ההבחנה שבין הקשר הגילוי והקשר הציודק, ובין הפרכה ואישוש. נעסוק בתפקיד של הלוגיקה במדע, במתודה המדעית, ובייחודו של הידע המדעי. נעסוק בהגותם של פופר ושל המפל ונגיד את גישותיהם לזו של</p>	<p>31512: פילוסופיה של המדע פרופ' יובל דולב</p>

<p>פייר דוהם. נלמד על ההבדל שבין הסברים מכאניסטיים וטלאולוגיים ועל המבנה של תורות מדעיות. לאחר מכן נעבור לדון בפוזיטיביזם לוגי ובזיקה שבין הרעיונות בפילוסופיה של המדע במחצית הראשונה של המאה ה-20 לבין הארועים הפוליטיים באותה תקופה. נתעכב על תורת היחסות ועל תפקידו של איינשטיין בעיצוב היחס אל המדע ואל הפילוסופיה של המדע. בפרק הבא נעסוק בבעיית האינדוציה, החל בדוד יום ועד לטיפולם של פופר וגודמן בבעיה. משם נעבור לדון במושג הסביתיות. הפרק הבא יוקדש לעבודתו של קון על מהפכות מדעיות. אחר כך נתוודע אל המחלוקות הפילוסופיות בנוגע לזמן ולמרחב, מראשית העת החדשה ועד ימינו. לבסוף נעיין בסוגיות הקשורות למדעי המח, ובפרט נדון במושג הרדוקציה.</p>	<p>הרצאה</p>
<p>הקורס מתמקד בקידום יכולת הסטודנטים לקרוא באופן ביקורתי טקסטים מורכבים, לעודד חשיבה עצמאית ולפתח כישורי הבעה בכתב. לשם כך הקורס יתמקד בתמה אחת - תפיסת האדם ותורת המדינה בהגותם הכתובה של כמה מחשובי הפילוסופים של המאות ה-17 וה-18. תוך התעמקות במספר טקסטים נבחרים נלמד כיצד לזהות הנחות מרכזיות בטקסט, את גיבושן לכדי טיעון שלם ואת תקפותה ו/או חוזקה של המסקנה אליה מבקש להגיע הכותב. מהלכים אלו יאפשרו לנו להשיג את מטרת הקורס בשני מישורים. הראשון – פיתוח יכולת החשיבה וההבעה הביקורתית. באמצעות עבודה בקבוצות קטנות יעשה שימוש במגוון מתודות שתכליתן להנהיר טקסטים מורכבים ולעודד דיון ביקורתי ברעיונות המוצגים בהם ולפתח את יכולתו של הסטודנט להביע באופן מדויק ומתומצת את השקפתו ולקבל משוב עמיתים על עבודתו. במישור השני תושג מטרתו התמטית של הקורס - הבנת הרקע הרעיוני שבו התעצב האינדיווידואליזם המערבי, היחסים שהתהוו בתקופה זו בין הפרט, החברה והקהילה המדינית, ובייחוד כיצד התפתחו רעיונות בדבר חופש הביטוי וזכויות האדם במערב. מטרת העל של הקורס תושג במשימת הסיכום בה יתלכדו שני המישורים סביב השאלה כיצד הרעיונות שנידונו בקורס משפיעים ומעצבים את חיינו היום. לשם כך יתבקשו הסטודנטים להתמקד בסוגיה אקטואלית אחת, לנתח אותה תוך שימוש במושגים ורעיונות שנידונו בקורס ולהציג עמדה מנומקת משל עצמם.</p>	<p>315555: קוראים, חושבים, כותבים על חופש המחשבה ד"ר אפרת רם-טיקטין הדרכה אישית</p>
<p>בעיית הזולת, כפי שהיא מכונה בהיסטוריה של הרעיונות, כוללת סדרה של בעיות: הראשונה – הבעיה האונטולוגית: מה המייחד את מעמדו של הזולת על פני כל אובייקט אחר; האם הזולת או רק עוד אובייקט או שיש לו אפיונים אונטולוגיים ייחודיים. הבעיה השנייה -- הבעיה האפיסטמית: מהם הכלים ההכרתיים שבאמצעותם מכירים אנו את הזולת? האם יחסי אובייקט-סובייקט הם גם סוג היחסים האופייניים בין האני לבין הזולת? לבסוף, הבעיה האתית: מהו היחס ההולם שבין האני לבין הזולת. מכלול שאלות אלו התוו את ההיסטוריה של הטיפול בבעיית הזולת מאז הגל ועד לימינו.</p>	<p>31596: בעיית הזולת מהגל עד בובר פרופ' אבי שגיא 01-הרצאה 02-סמירניון</p>
<p>כמות הידע הרפואי והמדעי מכפילה את עצמה בקצב מסחרר. חלק ניכר מההתקדמות המדעית, הרפואית, והטכנולוגית יוצרים שאלות ביו-אתיות שהדיון בהם מגיע במקביל או אף אחרי השימוש בטכנולוגיות אלה. כל מפגש יתמקד בסוגיה רפואית על הידע החדש בה ועל ההשלכות ביו-אתיות הכרוכות.</p>	<p>31702: הביולוגיה המודרנית ואתגריה המוסריים פרופ' שאול דולברג הרצאה</p>

<p>אחד המאפיינים הבולטים של החוויה שלנו הוא אחדותה. על אף העובדה שבכל רגע נתון החוויה שלנו כוללת מגוון עשיר מאוד של ניסיונות (ויזואליים, קוגניטיביים, רגשיים ועוד) אנו קושרים את אלו יחדיו ומתייחסים אליהם כמשתייכים לתודעה אחת. בנוסף אנו טוענים שאחדות זו מאפיינת את החוויה שלנו לאורך זמן ואינה מוגבלת לחוויה הרגעית: האני שהיה בשבוע הקודם הוא אותו אני שנכח כעת. אף על פי כן, הפילוסוף האנגלי דייוויד יום טוען כי אותו דבר אותו אנו מכנים בשם "האני" שלנו הוא בסך הכל צרור של תפיסות שונות שאנו נוטים לקשור יחד. בקורס נעמיק בהשקפות שונות ביחס לאחדותה המורכבת של החוויה שלנו. נפתח עם עמדותיהם של דיקרט ושל אפלטון ונמשיך דרך האמצריציסטים לעמדות מאוחרות יותר, כגון אלו של ברנטאנו, הוסרל, גיימס וברגסון. נבחן את התפתחותן של השקפות אלו ואת האופן בו הן באות לידי ביטוי בשיח העכשווי.</p>	<p>31772: חוויה והתנסות- שאלת אחדות התודעה ד"ר תמר לבנון 01-הרצאה 02-סמירניון</p>
<p>הפילוסופיה של ויליאם גיימס נוגעת בקשת רחבה של נושאים כגון פסיכולוגיה, דת ומטאפיזיקה. גיימס מפתח את רעיונותיו בנוגע לתחומים אלו תוך שהוא מעלה על הכתב את התלבטויותיו השונות ומשנה את עמדותיו. נתייחס להבטים מרכזיים בפילוסופיה של גיימס ולהתפתחות מחשבתו על רקע הלך הרוח של התקופה והדיון הער שהוא מנהל עם עמדותיהם של הוגים אחרים.</p>	<p>31779: ויליאם ג'ימס: פסיכולוגיה, מטאפיזיקה, פרגמטיזם ד"ר תמר לבנון הרצאה</p>
<p>בבואינו להעריך עמדה כלשהי, מנקודת מבט פילוסופית, אנו נדרשים להעריך את הטענות עליה היא מבוססת. כאשר אנו מתייחסים ומכירים עמדה פלוסופית כלשהי באופן הזה, אנו מחדדים את תשומת הלב שלנו. אנו נדרשים להבין, ולבחון באופן ביקורתי וקפדני את מהלך הטיעון ואת ההנחות עליהן הוא נשען. הדבר נכון במיוחד כאשר מדובר בטיעונים שמעוררים תגובה חזקה, לרוב בשל מסקנה שנראית לנו בלתי מתקבלת על הדעת, או כאשר מדובר בטיעונים שמשאירים אותנו באפלה, בעודם ממוטטים את מה שחשבנו שאנו יודעים וזאת מבלי לספק תשובה ברורה. בקורס נבחן כמה מטיעונים המרכזיים בהסטוריה של הפילוסופיה ונשאל מהיכן הם שואבים את כוחם.</p>	<p>31781: קריאת טקסטים: טיעונים פילוסופיים ד"ר תמר לבנון הדרכה אישית</p>
<p>הפנומנולוגיה של הרוח הוא אחד מחיבורי היסוד של ההיסטוריה של הפילוסופיה ואחד מהטקסטים שעיצבו את המחשבה הפילוסופית של המאה התשעה עשרה ועשרים. בקורס נתמקד בקריאה צמודה של הטקסט ובניסיון לשחזור טענות היסוד שלו. אנו נעמוד על הביקורת של הגל על המודל של תורת ההכרה שהיה דומיננטי מאז דיקרט ונשרטט את האלטרנטיבה שהגל מציע, בעיקר את המודל של הכרה הדדית כתנאי לאשפרותה של הכרה עצמית. אנו נעמוד גם על ייחודה של הפרוזה הפילוסופית של הגל ועל השילוב הייחודי בין שיקול דעת פילוסופי לביטויים של פעילות היסטורית תרבותית של האדם. אנו נבחן את סוד כוחה של הפנומנולוגיה ואת התפקיד המרכזי שמלאה בעיצובה של המסורת של הפילוסופיה הקונטיננטלית.</p>	<p>31498: קריאה בפנומנולוגיה של הרוח להגל ד"ר פיני איפרגן</p>
<p>ספרו של עמנואל קאנט ביקורת התבונה הטהורה (1781/1787) נחשב לנקודת מפנה משמעותית בהיסטוריה של הפילוסופיה המודרנית. קאנט קושר בין תפיסת המציאות ליכולות ההכרה האנושיות וכך משרטט את הגבול בין מה שניתן למה שלא ניתן לדעת, מצדיק ידע של עקרונות מסויימים למול אתגרים ספקניים, וחושף את השגיאות בניסיונות היומרניים להרחיב את הידע מעבר לגבולותיו. בכך הספר מסמן את סופן של גישות מרכזיות בעת החדשה המוקדמת והחלפתן בשיטה חדשה שהולידה רבות מן ההתפתחויות הפילוסופיות במאות ה-19 וה-20. למרות ההשפעה ההיסטורית הרבה של העמדה שנובעת מן הספר, הטיעונים עליהם היא מבוססת סבוכים ביותר</p>	<p>31220: ביקורת התבונה הטהורה ד"ר נעם הופר 01-הרצאה 02-סמירניון</p>

<p>ופרשנותם ממשיכה לעורר מחלוקות כבר יותר ממאתיים שנה. בקורס נבחן לעומק טיעונים מרכזיים בספר ומחלוקות פרשניות בספרות המשנית.</p>	
<p>הכל תלוי באלוהים – זהו עיקרון בסיסי המקובל על רבים מהפילוסופים בעת החדשה שמתבטא בהוכחות השונות לקיום אלוהים. אולם יש עמדות שונות לגבי התלות של הדברים באלוהים ולגבי האופן שבו התמונה המטאפיזית המתקבלת מתיישבת עם עמדות תאולוגיות מסורתיות. בקורס זה נבחן את המושגים השונים של אלוהים ונעמוד על התפקידים השונים שמושג זה מלא בשיטות השונות. תוך כך נעסוק במושגים בסיסיים במטאפיזיקה של העת החדשה כגון העצם, סיבתיות, מודאליות וחוקיות הטבע. נעשה זאת על ידי עיון בקטעים מתוך כתביהם של פילוסופים מוכרים כמו דקארט שפינוזה ולייבניץ ומוכרים פחות. הקורס יסתיים בבחינת הביקורת של קאנט על האפשרות של תיאולוגיה רציונלית.</p>	<p>31236: מושג האל בעת החדשה ד"ר נעם הופר 01-הרצאה 02-סמירניון</p>